

JHNY

Pakotteet ja muutama sana pienhankinnoista

Hankintaklinikka 7.10 klo 9-10

JHNY, erityisasiantuntija, julkiset hankinnat Olli Jylhä

JHNY

Pakotteet

Pakotteet, henkilö- ja yhteisöpakotteet

- EU on asettanut monia pakotteita Venäjän organisaatiolle ja venäläisille henkilöille
- Pakotteiden rikkominen on rangaistavaa rikoslain 46 luvun nojalla

1) Henkilö- ja yhteisöpakotteita

- Listalla olevien yritysten tai henkilöiden kanssa ei saa käydä kauppaa eikä tällaisille tahoille saa luovuttaa varoja suoraan tai välillisesti
- Koskee julkista sektoria sekä yksityisiä toimijoita
- Käytännössä julkisen puolen kanssa toimivia tahoja on vähän listalla (esim. entinen Hartwall areena)
- Suositus kysyä kilpailutusten yhteydessä onko toimija EU:n- tai YK:n pakotelistoilla

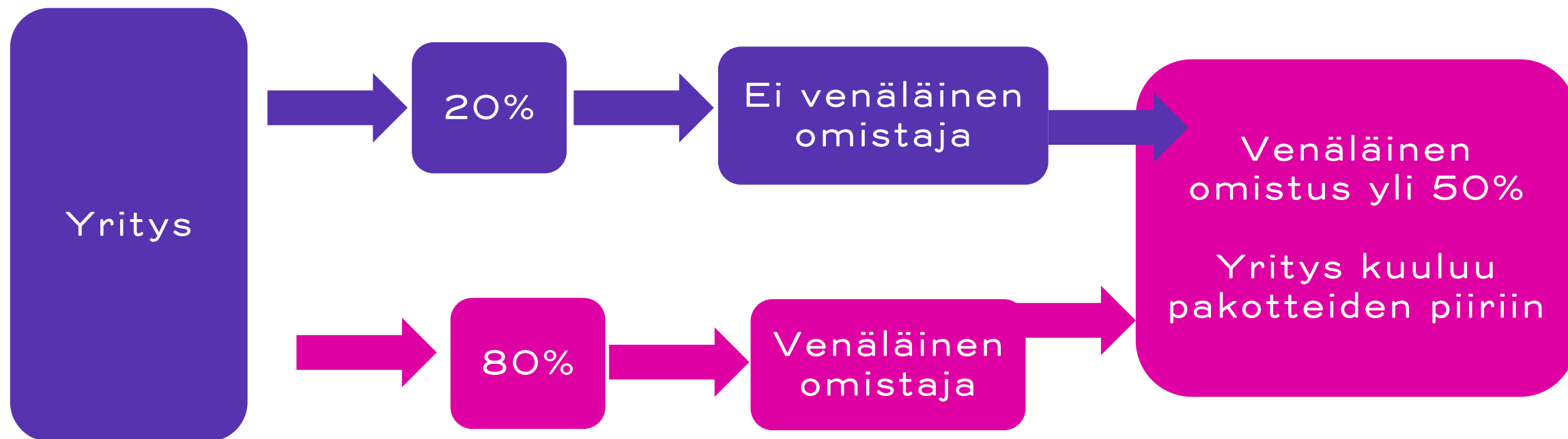
Pakotteet, julkiset hankinnat

- 2) Julkisten hankintojen pakotepaketti on annettu 8.4.2022 ((YUTP) 2022/578)
- Julkisia hankintoja koskevat pakotteet rajoittavat merkittävästi venäläisten tahojen mahdollisuutta toimia julkisen sektorin kanssa
- Pakotteiden alla olevien tahojen kanssa ei saa tehdä uusia sopimuksia (uusien kilpailutuksen pohjalta)
- Olemassa olevat sopimukset tulee **10.10.2022** jäädyttää tai irtisanoa

Pakotteiden piiri

- **EU:n hankintadirektiivien** piirissä olevien hankintasopimusten tekeminen on kielletty silloin kun toisena osapuolena on
  - Venäjän kansalainen tai Venäjälle sijoittautunut luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, yhteisö tai elin;
  - oikeushenkilö, yhteisö tai elin, jonka omistusoikeuksista tämän kohdan 1 alakohdassa tarkoitettu yhteisö omistaa suoraan tai välillisesti yli 50 prosenttia; tai
  - tämän kohdan 1 tai 2 alakohdassa tarkoitettun yhteisön puolesta tai johdolla toimiva luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, yhteisö tai elin
- Alihankkija, pakotteiden piirissä jos **alihankkijan** osuus yli 10 prosenttia sopimuksen arvosta
  - Alihankkija-> mikä tahansa hankinnan toteutukseen osallistuva toimija esim. alihankkija, tavarantoimittaja, voimavara-alihankkija

Omistusosuuden laskenta

Alihankkijan laskenta

Valittu tuottaja

Onko tietyn alihankkijan osuus yli 10 % sopimuksen arvosta?

Alihankkija 20%

Alihankkija
10%

Alihankkijan
alihankkija (osuus
kokonaisuudesta 11%)

Alihankkijan
alihankkija (osuus
kokonaisuudesta
5%)

Käytännössä tarkoittaa

1) Hankintayksikön tulee pyytää uusista EU kilpailutuksista, ilmoitus siitä onko toimija pakotteiden piirissä. Epäilyttäviä tilanteita tulee ”tonkia” tarkemmin.

- Pakotteiden piirissä olevat toimijat suljetaan pois kisasta
- Pakotteiden piirissä olevat alihankkijat tulee vaihtaa

2) Voimassa olevat EU-kynnysarvon mukaiset sopimusten sopimuskumppanit tulee käydä läpi **9.10.2022** mennessä

- Käyttämällä hyväksi rekisteritietopalveluita
- Kysymällä sopimuskumppaneilta (vrt. uudet kilpailutukset)
- Pakotteiden piirissä olevien toimijoiden sopimukset tulee jäädyttää tai irtisanoa **10.10.2022** (suositus jäädyttäminen)
- Pakotteiden piirissä olevat alihankkijat tulee vaihtaa

Usein kysyttyä pakotteista 1/4

- Kysymys: Ovatko kaksoiskansalaiset pakotteiden piirissä?
  - Vastaus: Kaksoiskansalaiset ovat pakotteiden piirissä
- Kysymys: Mitkä voivat olla seuraukset pakotteiden laiminlyönnistä?
  - Vastaus: Rikosoikeudellinen vastuu
- Kysymys: Koskeeko selvitysvelvollisuus myös pörssilistattuja yhtiöitä?
  - Vastaus: Koskee myös listattuja yhtiöitä

Usein kysyttyä 2/4

- Koskevatko pakotteet alle EU-kynnysarvon olevia hankintoja
  - Vastaus: Henkilö ja yhteisöpakotteet koskevat. Hankinnoille asetetut pakotteet eivät koske-> Ei voi käyttää perusteena sopimuksen jäädyttämiselle tai tarjoajan poissulkemiselle
- Kysymys: Kuuluuko maanvuokrasopimus (esim. huoltoasema) pakotteiden piiriin?
  - Vastaus: Ei kuulu, vain hankinnat kuuluvat. Maan myynti tai vuokraus ei siis ole pakotteiden piirissä

Usein kysyttyä 3/4

- Kysymys: onko puitesopimuksen/DPS sopimus pakotteiden piirissä
  - Vastaus: On, jos kyseessä on EU-kynnysarvon ylittävä hankinta. Siinä vaiheessa kun hankintasopimuksia tehdään
- Kysymys: Minkälaisia alihankintasuhteita 10% sääntö koskee?
  - Vastaus: Suhteella ei ole väliä. Jos sopimuksen arvosta 10% tuottajalle alihankkijalta tulee kyseinen alihankkija tarkistaa. Eli ei väliä onko kyseessä tavara, palvelu, urakka yms.

Usein kysyttyä 4/4

- Kysymys: Mistä lasketaan alihankkijan 10% arvo sellaisissa järjestelyissä missä on useita toimittajia (esim. puitesopimus).
  - Vastaus: Oletettavasti yksittäisen toimittajan sopimuksen arvosta. Eli jos toimittaja A toimittaa 100 000€, niin koskee alihankkijoita kyseisen toimittajan kohdalla jonka osuus on >10 000€
- Kysymys: Emme ehdi selvittää kaikkia toimijoita 10.10.2022 mennessä, mitä voimme tehdä?
  - Vastaus: Töppöstä toisen eteen, selvityksen pitää olla valmis määräaikaan mennessä
- Kysymys: Sovelletaanko liitteen E mukaisiin hankintoihin
  - Vastaus: Sovelletaan kun hankinnan arvo yli hankintadirektiivin liitteen E mukaisen arvon (750 000€ alv 0%)

Lisää pakotteista hankinnat.fi
-> Sota ukrainassa

JÄNNY

Pienhankintojen toteutus

Hankintaklinikka 7.10.2022

Julkiset hankinnat

- Tavara-, palvelu- ja rakennusurakkahankintoja, joita valtio, kunnat ja kuntayhtymät, valtion liikelaitokset sekä muut hankintayksiköt tekevät oman organisaationsa ulkopuolelta
- Julkiset hankinnat on tehtävä noudattaen kansallisia hankintalakeja ja EU:n hankintadirektiivejä
- Noudatettavat periaatteet
  - Tasapuolisuus
  - Avoimuus
  - Syrjimättömyys
  - Suhteellisuus
- Hyvän hallinnon periaatteet

Merkittävät poikkeukset

- Maa-alueiden hankinta
- **Olemassa olevat rakennukset** (tästä enemmän esityksen lopussa)
- Lakipalvelut (oikeudessa edustaminen)
- Rahoituksen hankinta
- **Työsopimukset**

Hankintojen kynnysarvot (1397/2016)

Tavarat, palvelut
ja suunnittelu

215 000€
Valtio 140 000€

60.000€

Rakennusurakka

5 382 000€

150 000€

Liite E

400 000€
Tai
300 000€

Käyttöoikeus-
sopimukset

500 000€

Pienhankinnat

Huom. Alv 0%

Erot EU/kansallinen/pienhankinta

	EU	Kansallinen	Pienhankinta
Määräaika	On	Ei	Ei
Muutoksenhaku	MAO ja oikaisu	MAO ja oikaisu	Oikaisu
Menettelyt	On	Osittain	Periaatteet
Sääntöjen määrä	Suuri	Jonkin verran vähemmän	Vähän
Ilmoittaminen	EU	Suomi	HY valitsee

Luonteva hankintakokonaisuus

- Hankintayksikön tulee määritellä tapauskohtaisesti onko kyseessä yhtenäinen kokonaisuus vai useita eri kokonaisuuksia
- Kokonaisuutta voidaan määritellä esim. seuraavien kysymysten pohjalta:
  - Toteuttaako hankinnat sama hankintayksikkö?
  - Onko hankinnoilla tietty ajallinen yhteys?
  - Onko hankinnoilla maantieteellinen yhtenäisyys?
  - Muodostavatko eri osat niiden valmistuttua erottamattoman kokonaisuuden hankinnan tarkoituksen toteutumisen kannalta vai ovatko eri osat mahdollista erottaa teknisesti toisistaan?
  - Toteutetaanko hankinnat samasta budjetista vai ovatko hankintakokonaisuudet taloudellisesti ja rahoituksellisesti toisistaan itsenäisiä ja erillisiä?

JHNY

Kynnysarvot alittava hankinta

Hankintayksikön sopimukset

- Kilpailutettujen ja päätettyjen sopimusten perusteella tehtävistä tilauksista tai ostoista ei tehdä hankintapäätöksiä
  - Tilauksen euromäärällä ei ole merkitystä
  - Ostosta/tilauksesta ei tehdä päätöstä-> ei ole siis myöskään muutoksenhakuoikeutta
  - Yleensä sopimuksissa sovittu ns. ostopakko (ensisijaisuus)
- Kun osapuolten välille on solmittu sopimus ollaan pitkälti sopimusoikeuden piirissä

Kynnysarvot alittava hankinta (=pienhankinta)

Tavara
2 000 000€

Palvelu
3000000€

Kynnysarvo (palvelut ja tavarat)

Palvelu
6000€

Tavara
30 000€

Tavara
59 999€

- Pienhankinta ei ole hankintalain piirissä
- Hankinnassa tulee menetellä hankintojen yleisten periaatteiden mukaisesti ja hankintayksikön oman ohjeistuksen mukaisesti (pienhankintaohjeet)

Pienhankintaohjeet

- Yleensä hankintayksiköllä on omat pienhankintaohjeet joiden mukaan kynnysarvot alittavat hankinnat tulee toteuttaa
- Pienhankinnoista ei ole yhtä vakiintunutta mallia, joten käytännöt vaihtelevat jonkin verran hankintayksiköstä toiseen
- Jos hankinta saa rahoitusta rahoitusohjelmasta. Pienhankinnoissa tulee noudattaa ensisijaisesti rahoitusohjelman pienhankinnoille asettamia sääntöjä (jos tiukemmat).

Esimerkki pienhankintaohjeen keskeisestä sisällöstä

Alle 10 000 € (alv 0%)	10 000 € (alv 0%) ja yli
Ei tarvitse tehdä päätöstä	Tulee tehdä hankintapäätös (ilmoitta että sopimus vasta allekirjoituksella)
Voi kysyä tarjouksen useammalta	Kysy tarjous vähintään kolmelta tai avoin menettely
Ilmoitus sähköpostilla	Tulee tehdä hankintapäätös ja antaa se tiedoksi
Sopimuksen teko suositeltavaa	Tulee tehdä kirjallinen sopimus
Vähintään kirjallinen vahvistus	Poikkeamiset ohjeista tulee perustella (suorahankinta)
	A) Hankintaoikaisu B) Kuntalain piirissä olevilla toimijoilla kuntalain mukainen oikaisuvaatimus

Muutoksenhaku

- Kynnysarvot alittavissa hankinnoissa hankintaoikaisu tai kuntalain mukainen oikaisuvaatimus (jos toimija kuntalain piirissä)
- Muutoksenhaku-aika **14+3pv**
- Jos tarjoaja ei ole tarkasti määritellyt -> hankintaoikaisu (voi toki myös kysyä tarkennusta)
- Kuntalain mukainen oikaisuvaatimus käsitellään kuntalain mukaisesti, hankintaoikaisu hankintalain mukaisesti

Yhteenveto pienhankinnat

- Pienhankinnoissa hankintayksiköllä on suuri vapaus hankinnan käytännön toteutuksen suhteen
- Yleinen käytäntö on määritellä euromääräinen raja minkä alittavia ei tarvitse kilpailuttaa
- Ei ole suositeltavaa että kynnysarvot alittavat hankinnat voisi tehdä suorahankintana-> tietyn euromäärän jälkeen tarjoukset useammalta
- On hyvä muistaa että myös pienhankinnan tarkoitus on hankkia kustannustehokas hankinnan kohde, eikä esim. kunnan elinkeinopolitiikan tukeminen

**Kiitos,
nyt mahdollisuus keskustelulle ja
kysymyksille**

